

Subiect: Opinie juridică cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la Curtea Supremă de Justiție

Adresată: Ministerul Justiției Republicii Moldova, persoana de contact:

Diana MELNICIUC, consultantă principală, Direcția elaborare Acte normative,
e-mail: diana.melniciuc@justice.gov.md; secretariat@justice.gov.md

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org), Victoria MEREUȚĂ (victoria.mereuta@crjm.org);

Data și nr.: 27/22 din 4 august 2022

Expediată prin email

Această opinie este prezentată Ministerului Justiției Republicii Moldova în contextul inițiativei privind elaborarea proiectului de Lege cu privire la Curtea Supremă de Justiție. La 1 august 2022, proiectul a fost expediat CRJM prin email. În continuare, CRJM prezintă propunerile de îmbunătățire a proiectului de lege. Lista modificărilor propuse le găsiți în documentul anexat.

CRJM își reiterează deschiderea pentru colaborare în continuare în vederea elaborării politicilor publice pe segmentul justiției, anticorupție și drepturilor.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice detalii sau clarificări suplimentare.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA,

Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

[crjmolдова](https://twitter.com/crjmolдова)

Nr.	Textul existent sau propus de autorii proiectului	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente/Comentarii
1.	Articolul 1. Obiectul legii (2) Activitatea și organizarea Curții Supreme de Justiție este reglementată de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative.	Articolul 1. Obiectul legii (2) Activitatea și organizarea Curții Supreme de Justiție este reglementată de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege <u>și de altă legislație, în măsura în care ultima nu contravine prezentei legi.</u>	Propunem completarea normei, pentru a sublinia caracterul special al Legii și prioritatea față de alte legi organice.
2.	Articolul 2. Curtea Supremă de Justiție (1) Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă din Republica Moldova, cu sediul în municipiul Chișinău.	Articolul 2. Rolul Curții Supreme de Justiție (1) Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă din Republica Moldova. cu sediul în municipiul Chișinău.	Indicația privind sediul CSJ nu este esențială, astfel recomandăm eliminarea acesteia. Acest aspect poate eventual fi menționat în ultimul alineat al articolului 1.
4.	(2) Curtea are sigiliu cu imaginea Stemei de Stat și cu denumirea sa.	(2) Curtea are sigiliu cu imaginea Stemei de Stat și cu denumirea sa.	Propunem omiterea acestei mențiuni. Acestea aspecte sunt prea minore pentru a fi indicate în lege.
5.	(3) Rolul Curții este:	(3) Rolul principal al Curții este:	Textul actual creează confuzie între rolul Curții și atribuțiile acesteia. De asemenea, propunem accentuarea faptului că CSK poate avea și alte roluri, iar cel de unificare a practicii este principalul.
6.	a) asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației de către instanțele judecătorești;	a) asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție de către instanțele judecătorești;	Propunem specificarea sistemului de justiție, deoarece hotărârile CSJ sunt obligatorii nu

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			doar pentru judecători, ci și pentru organele de urmărire penală și de constatare.
7.	d) sesizarea Curții Constituționale privind constituționalitatea actelor normative ce reglementează domeniul sistemului judecătoresc și privind rezolvarea excepției de neconstituționalitate a actelor juridice care rezultă din cauze penale sau civile concrete.	De exclus	Propunem excluderea acestui text. Potențialele sesizări din propria inițiativă a CSJ poate tensiona relațiile cu executivul și legislativul, ceea ce se recomandă a fi evitat. CSJ totuși va avea dreptul să ridice excepții pe marginea dosarelor care le examinează.
8.		<u>După alineatul nr. 3, propunem introducerea a două alineate:</u> (4) Atribuțiile concrete ale Curții sunt stabilite de lege.	Este importantă includerea acestui aspect pentru a sublinia faptul că CSJ nu poate avea alte atribuții decât cele prevăzute de lege.
9.		(5) Hotărârile Curții Supreme de Justiție adoptate pe marginea cauzelor concrete sunt irevocabile.	Este importantă includerea acestei mențiuni pentru a sublinia faptul că nu pot exista căi ordinare de atac împotriva hotărârilor CSJ.
	Articolul 3. Atribuțiile Curții Supreme de Justiție în domeniul asigurării aplicării uniforme a legislației	Propunem art. 3 într-o nouă redacție În vederea asigurării interpretării și aplicării uniforme a legislației, Curtea Supremă de Justiție: a) generalizează practica judiciară și publică rezultatul acestei activități; b) publică ghiduri cu privire la aplicarea legislației procedurale și a sancțiunilor penale și contravenționale; c) la solicitarea instanțelor judecătorești, emite avize consultative cu privire la aplicarea legislației; d) prin hotărâri obligatorii, decide asupra demersului în interesul legii; e) întreprinde alte măsuri necesare pentru uniformizarea procesului de aplicare a legislației, prevăzute în Regulamentul Curții.	Textul modificărilor a fost elaborat în baza discuțiilor din 29 iulie.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>Articolul 4. Generalizarea practicii judiciare și elaborarea ghidurilor cu privire la aplicarea legislației</p> <p>(1) Recomandările privind generalizarea practicii judiciare și ghidurile cu privire la aplicarea legislației procesuale și individualizarea pedepsei penale se elaborează și se aprobă de Plenul Curții Supreme de Justiție și se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(2) Modul de elaborare a recomandărilor și ghidurilor menționate la alin. (1) se stabilește prin Regulamentul Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>Propunem excluderea acestui articol.</p>	<p>Normele prevăzute sunt mai potrivite pentru Regulamentul CSJ și prea detaliate pentru o lege de acest gen. Mai mult, o parte din aceste norme deja se regăsesc în art. 3.</p>
	<p>Articolul 5. Demersul în interesul legii</p> <p>(3) Admisibilitatea demersului în interesul legii se examinează de un complet de 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Demersul în interesul legii este declarat admisibil dacă soluțiile diferite reprezintă o discrepanță evidentă în interpretarea sau aplicarea legislației.</p>	<p>(3) Un complet de 5 judecători ai Curții declară demersul admisibil dacă soluțiile diferite reprezintă o discrepanță <u>serioasă</u> în interpretarea sau aplicarea legislației.</p>	<p>Discrepanțele minore, chiar și evidente, nu trebuie să prezinte temei pentru demers. CSJ nu ar trebui să intervină pentru a soluționa discrepanțele minore.</p>
	<p>(4) Demersul în interesul legii declarat admisibil se examinează în ședință publică de un complet de 11 judecători ai Curții Supreme de Justiție. La ședință este invitat pentru prezentarea poziției autorul demersului în interesul legii</p>	<p>(4) Demersul în interesul legii declarat admisibil se examinează în ședință publică de un complet de 11 judecători ai Curții Supreme de Justiție. La ședință sunt invitați pentru prezentarea poziției autorul demersului <u>și alte organizații care sunt afectate direct prin problema de drept examinată.</u></p>	<p>Propunem ca la ședință s- poată fi invitați pentru prezentarea poziției autorului demersului și organizații sau instituții care sunt afectate direct prin problema de drept examinată, cum ar fi de exemplu BNM în cazul legislației bancare, Uniunea Avocaților în cazul modificărilor din CPP, Ministerul Justiției în cazul reglementării activității notariale sau Ombudsmanul și ONG-urile în cazul prevederilor privind drepturile omului.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>(5) Completul de 11 judecători emite o hotărâre motivată în care explică modul de interpretare sau aplicare a legii în viitor. Hotărârea este semnată de președintele completului și de către Secretarul general al Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>(5) Completul de 11 judecători emite o hotărâre motivată în care explică modul de interpretare sau aplicare a legii în viitor. Hotărârea este semnată de președintele completului și de jurisconsultul Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>Propunem includerea în proiectul legii a funcției de <i>jurisconsult</i>. Acesta va fi responsabil de asigurarea uniformității și calității jurisprudenței CSJ însăși. O funcție similară există la CEDO.</p>
	<p>Capitolul II JUDECĂTORII ȘI ORGANIZAREA INTERNĂ A CURȚII</p> <p>Articolul 6. Componenta și organizarea internă a Curții Supreme de Justiție</p> <p>(3) Modul de organizare internă a Curții Supreme de Justiție este stabilit de prezenta lege și de Regulamentul său, aprobat de către Plenul Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>(3) Modul de organizare Organizarea internă a Curții Supreme de Justiție este stabilită de prezenta lege și de Regulamentul său, aprobat de către Plenul Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(4) Administrarea Curții este responsabilitatea secretarului general al Curții.</p> <p>(5) Jurisconsultul Curții facilitează uniformizarea practicii Curții și generalizarea practicii judecătorești.</p>	<p>Propunem înlocuirea ”modului de organizare”, care prevede un proces, cu cuvântul ”organizare”, care prevede o situație.</p> <p>Propunem includerea aspectelor prevăzute la punctul (4) și (5), în acest paragraf, sau eventual mai jos, în cadrul articolului privind Secretariatul Curții Supreme de Justiție.</p>
	<p>Articolul 7. Judecătorii Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Judecătorii Curții Supreme de Justiție sunt numiți după cum urmează:</p> <p>a) 13 sunt numiți din rîndul judecătorilor;</p> <p>b) 7 sunt numiți din rîndurile avocaților, procurorilor sau profesorilor universitari în domeniul dreptului.</p>	<p>(1) Judecătorii Curții Supreme de Justiție sunt numiți după cum urmează:</p> <p>a) Cel mult 13 sunt numiți din rîndul judecătorilor</p> <p>b) Cel puțin 7 sunt numiți din rîndurile avocaților, procurorilor sau profesorilor universitari în domeniul dreptului.</p>	<p>Această prevedere implică riscul unei potențiale disfuncționalități a CSJ. Există riscul ca judecători de carieră buni să fie retinute pentru a candida la CSJ la etapa inițială a vettingului, similar Albaniei. Mai mult, în majoritatea țărilor în care CSJ include și nejudcători de carieră, ponderea ultimilor nu este plafonată la 1/3. În orice caz dacă,</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			dacă un nejudcător de carieră va fi apreciat de CSM mai bine ca un judecător de carieră, cel mai probabil, primul va fi mult mai potrivit, având în vedere faptul confirmat deja în numeroase țări a favorizării judecătorilor de către organele de autoadministrare a judecătorilor.
	3) deține calitățile profesionale necesare pentru accederea în funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, stabilite la alin. (3)	3) are abilitățile necesare pentru a exercita eficient funcția de judecător al Curții;	Propunem ca accentul să fie pus pe abilități și nu pe calități. Totodată este important de menționat faptul că abilitățile sunt necesare nu pentru accederea în funcția de judecător al CSJ ci pentru exercitarea efectivă a funcției.
	4) la ziua propunerii de numire nu a atins vârsta de 65 de ani.	4) la ziua propunerii de numire nu a atins vârsta de 65 60 de ani.	Prevederea actuală este ilogică. La 65 de ani mandatul judecătorului încetează. Propunem înlocuirea acestei mențiuni cu 60 de ani, care impune implicit condiția ca judecătorul să lucreze la CSJ cel puțin 5 ani.
	(4) Judecătorul Curții Supreme de Justiție este propus spre numire de către Consiliul Superior al Magistraturii și numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova în termen de 30 de zile de la primirea propunerii. Dacă este necesară o examinare suplimentară a dosarului acestuia sau a informației deținute de o autoritate publică despre judecătorul respectiv, acest termen poate fi prelungit cu 15 zile.	(4) Judecătorul Curții Supreme de Justiție este propus spre numire de către Consiliul Superior al Magistraturii și numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova în termen de 30 de zile de la primirea propunerii. Dacă este necesară o examinare suplimentară a dosarului acestuia sau a informației deținute de o autoritate publică despre judecătorul respectiv, acest termen poate fi prelungit cu 15 zile.	Propunem includerea mai multor aspecte ce vizează prelungirea termenului de examinare a judecătorului. Aspectele existente nu sunt suficiente.
	Articolul 8. Plenul Curții Supreme de Justiție (1) Plenul Curții Supreme de Justiție este compus din toți judecătorii Curții aflați în exercițiul funcției. Ședințele Plenului sunt conduse de către Președintele Curții.	Articolul 8. Plenul Curții Supreme de Justiție (1) Plenul Curții Supreme de Justiție este compus din toți judecătorii Curții aflați în exercițiul funcției și ia cele mai importante decizii privind administrarea instanței. Ședințele Plenului sunt conduse de către Președintele Curții.	Precizarea inclusă în text, determină rolul Plenului și este imperios să fie introdusă.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>(3) Plenul Curții este deliberativ dacă la ședință participă cel puțin 2/3 din judecătorii Curții Supreme de Justiție aflați în exercițiul funcției. Plenul adoptă hotărâri cu votul majorității judecătorilor prezenți, care sunt semnate de președintele ședinței și de către Secretarul general sau Secretarul general adjunct al Curții.</p>	<p>(3) Plenul Curții este deliberativ dacă la ședință participă cel puțin 2/3 din judecătorii Curții Supreme de Justiție aflați în exercițiul funcției. Plenul adoptă hotărâri cu votul majorității judecătorilor prezenți, care sunt semnate de președintele ședinței și de către Secretarul general sau Secretarul general adjunct Jurisconsultul Curții.</p>	<p>Există o confuzie în ceea ce privește Secretarul general și adjunctul lui. Propunem înlocuirea "Secretarului general adjunct" cu "Jurisconsult".</p>
<p>(4) Plenul are următoarele atribuții: b) aprobă organigrama Secretariatului Curții Supreme de Justiție; c) decide asupra specializării judecătorilor Curții Supreme de Justiție; d) stabilește anual componența completelor de judecată și categoriile de cauze examinate de acestea; e) după caz, constituie colegii conform categoriilor de cauze și determină durata activității acestora; k) are alte atribuții stabilite de lege.</p>	<p>Propunem o nouă versiunea a alineatului (4) Plenul are următoarele atribuții: a) aprobă Regulamentul Curții Supreme de Justiție; b) aprobă organigrama Curții Supreme de Justiție; c) la propunerea președintelui Curții, stabilește anual componența completelor de judecată; d) la propunerea președintelui Curții, decide asupra specializării judecătorilor Curții Supreme de Justiție; e) aprobă proiectul bugetului, planul și raportul anual de activitate al Curții; f) numește în baza rezultatelor concursului public Secretarul general și jurisconsultul Curții; g) confirmă componența Consiliului Științific Consultativ; h) aprobă ghidurile cu privire la aplicarea legislației; i) aprobă vestimentația judecătorilor Curții; j) are alte atribuții stabilite de lege și de Regulamentul Curții.</p>	<p>c) Recomandăm eliminarea acestei prerogative sau modificarea corespunzătoare a textului. Proiectul deciziei este elaborat de Președinte care trebuie să discute în prealabil cu judecătorii. Dacă judecătorii nu sunt de acord, aceștia se pot opune în plen. Astfel, luarea unei astfel de decizii în plen poate crea haos și tensiuni între judecători. d) Specializarea devine obligatorie prin acest text, ceea ce nu este recomandabil. Propunem menținerea caracterului alternativ al specializării. e) Contituirea colegiilor e parte din organigramă. Acestea nu pot fi temporare. Acestea sunt permanente. k) Plenul poate avea și alte atribuții care nu contravin legii. Acestea pot fi prevăzute în Regulamentul CSJ. Această flexibilitate este importantă pentru CSJ.</p>
<p>(6) Ședințele Plenului Curții sunt publice. Plenul poate decide motivat, <u>cu votul majorității</u></p>	<p>(6) Ședințele Plenului Curții sunt publice. Plenul poate decide motivat, cu votul majorității judecătorilor Curții Supreme de Justiție ca ședința, sau o parte din ea, să se petreacă cu ușile închise.</p>	<p>Propunem ajustarea acestui paragraf. Regulile cu privire la cvorum sunt prevăzute</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p><u> judecătorilor Curții Supreme de Justiție ca ședința, sau o parte din ea, să se petreacă cu ușile închise.</u></p>		<p>la alin. 3. Mai mult, cvorumul prevăzut aici este altul decât cel prevăzut la alin. 3.</p>
<p>Articolul 9. Președintele și vicepreședintele Curții Supreme de Justiție (3) Modul de organizare a concursului și de selectare a candidaților este stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii. Candidații sunt evaluați de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza următoarelor criterii: a) capacitatea de a reprezenta eficient Curtea Supremă de Justiție; b) abilități de a conduce activitatea Curții și de a coordona activitatea judecătorilor; c) viziunea privind perfecționarea activității Curții.</p>	<p>Articolul 9. Președintele și vicepreședintele Curții Supreme de Justiție (3) Modul de organizare a concursului și de selectare a candidaților este stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii. Candidații sunt evaluați de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza mai multor aspecte, inclusiv următoarele criterii: a) capacitatea de a reprezenta eficient Curtea Supremă de Justiție; b) abilități de a conduce activitatea Curții și de a coordona activitatea judecătorilor; c) viziunea privind perfecționarea activității Curții.</p>	<p>Lista criteriilor nu ar trebui să fie exhaustivă. CSM ar mai putea evalua candidații și în baza altor criterii complementare, cum ar fi experiența anterioară, reputația în rândul colegilor, abilități de lucru în echipă, etc. Acestea însă nu pot fi pe moment definite exhaustiv.</p>
<p>(4) Președintele este numit în funcție pentru un mandat de 4 ani de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu votul a cel puțin 2/3 din membrii Consiliului aflați în exercițiul funcției.</p>	<p>(4) Președintele este numit în funcție pentru un mandat de 4 ani de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu votul a cel puțin 2/3 din membrii Consiliului aflați în exercițiul funcției.</p>	<p>Propunem eliminarea acestei dispoziții. Președintele CSJ, conform ultimelor modificări, urmează a fi numit de Președintele țării. Mai mult, cvorumul de 2/3 este nerezonabil, deoarece acesta poate fi obținut cu greu și există riscul neidentificării președintelui.</p>
<p>(5) Aceeași persoană poate fi președinte al Curții Supreme de Justiție cel mult 2 mandate consecutive.</p>	<p>(5) Aceeași persoană poate fi președinte al Curții Supreme de Justiție cel mult cel mult 2 mandate consecutive 8 ani.</p>	<p>Perioada de 8 ani este suficientă. Eventual, președintele CSJ poate activa în calitate de vicepreședintele CSJ ulterior.</p>
<p>(6) Președintele Curții are următoarele atribuții: a) asigură buna funcționare a instanței; b) coordonează activitatea Secretarului general și Secretarului general adjunct al Curții; e) exercită alte atribuții prevăzute de lege și de Regulamentul Curții.</p>	<p>(6) Președintele Curții are următoarele atribuții: a) asigură buna funcționare a instanței; a) coordonează activitatea Secretarului general și Secretarului general adjunct al Curții; Coordonează activitatea judecătorilor Curții;</p>	<p>Punctul a) prezintă o atribuție care aparține Secretarului General al CSJ, nu al președintelui CSJ. Rolul Președintelui se rezumă la coordonarea activității judecătorilor CSJ. Președintele totuși ar trebui să supravegheze activitatea</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>d) convoacă și conduce ședințele Plenului Curții, la propunerea a cel puțin 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție;</p>	<p>b) supraveghează activitatea Secretarului general și a juriconsultului Curții</p> <p>d) convoacă și conduce ședințele Plenului Curții, la propunerea a cel puțin 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție;</p>	<p>Secretarului General și a juriconsultului. Din acest motiv am propus introducerea aceste atribuții.</p> <p>În contextul punctului d) Președintele CSJ poate singur convoca și conduce ședințele Plenului Curții. Propunem eliminarea mențiunii.</p>
<p>(7) În cazul vacanței funcției de președinte al Curții sau a lipsei acestuia, atribuțiile președintelui sunt exercitate de către vicepreședintele Curții. Prevederile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și vicepreședintelui Curții.</p>	<p>7) În cazul lipsei sau vacanței funcției de președinte al Curții sau a lipsei acestuia, atribuțiile lui președintelui sunt exercitate de către vicepreședintele Curții. <u>Vicepreședintele de asemenea ajută președintele Curții în conducerea instanței.</u> Prevederile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și vicepreședintelui Curții.</p>	<p>Atribuțiile de reprezentare și conducere a CSJ ar trebui distribuite între președintele și vicepreședintele CSJ. Modul de distribuire urmează a fi decis de aceștia. Altfel, vicepreședintele CSJ ramane efectiv fără atribuții.</p>
<p>(8) În cazul lipsei sau vacanței funcției de președinte și de vicepreședinte al Curții, atribuțiile de președinte al Curții sunt exercitate de către unul dintre judecătorii Curții, desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.</p>	<p>(8) În cazul lipsei sau vacanței funcției de președinte și de vicepreședinte al Curții, atribuțiile de președinte al Curții sunt exercitate de către unul dintre judecătorii Curții, desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.</p>	<p>Recomandăm evitarea desemnării Președintelui interimar al Curții de către CSM deoarece cel din urmă ar putea fi tentat să nu anunțe concursul pentru numirea conducerii CSJ.</p>
<p>Articolul 10. Secretariatul Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Asistența organizatorică și administrativă a activității Curții Supreme de Justiție este asigurată de către Secretariatul Curții.</p> <p>(2) Secretariatul Curții este constituit din grefă și serviciul administrativ care funcționează în conformitate cu Regulamentul Curții.</p> <p>(3) Grefa Curții asistă judecătorii la exercitarea funcțiilor lor și include subdiviziuni ale asistenților judiciari, care sunt stabilite în Regulamentul Curții. Grefa este compusă din funcționari publici.</p>	<p>Articolul 10. Secretariatul Curții Supreme de Justiție</p> <p><u>(7) Fiecare judecător al Curții are câte un asistent judiciar, pe care și-l alege singur, în modul stabilit în Regulamentul Curții.</u></p>	<p>Propunem includerea paragrafului (7), conform versiunii inițiale a textului care prevede ca fiecare judecător să-și poată alege câte un asistent din cei selectați deja, cu care să lucreze permanent. Rolul acestora va fi asemănător asistenților personali ai judecătorilor CJUE. Aceștia vor lucra la cercetări și la cele mai importante dosare ale judecătorului.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>(4) Activitatea Grefei este coordonată de către Secretarul general al Curții, numit în funcție de către Președintele Curții Supreme de Justiție. Secretarul general facilitează uniformizarea practicii Curții și generalizarea practicii judecătorești. Alte atribuții ale Secretarului general sunt stabilite de prezenta lege și de Regulamentul Curții.</p> <p>(5) Serviciul administrativ asigură organizatoric funcționarea Curții Supreme de Justiție. Subdiviziunile acestuia sunt stabilite în Regulamentul Curții. Serviciul administrativ este compus din funcționari publici și din personal contractual.</p> <p>(6) Activitatea Serviciului administrativ este coordonată de către Secretarul general al Curții, atribuțiile căruia sunt stabilite în Regulamentul Curții.</p> <p>(7) Se stabilește efectivul limită al Secretariatului în număr de 220 unități, dintre care:</p> <p>a) asistenți judiciari, cu statut de funcționari publici – 99 unități;</p> <p>b) alți funcționari publici și personal contractual – 121 unități.</p>		
<p>Articolul 12. Simbolurile puterii judecătorești</p> <p>(1) În sălile de ședințe ale Curții Supreme de Justiție se află imaginea Stemei de Stat, iar în sala de ședințe a Plenului – imaginea Stemei de Stat, Drapelul de Stat și Constituția Republicii Moldova.</p> <p>(2) La efectuarea justiției judecătorești Curții Supreme de Justiție se îmbracă în mantii de culoare bordo și poartă insigne cu imaginea Stemei de Stat. Mantiile și</p>	<p>Articolul 12. Simbolurile puterii judecătorești</p> <p>(1) În sălile de ședințe ale Curții Supreme de Justiție se află imaginea Stemei de Stat, iar în sala de ședințe a Plenului – imaginea Stemei de Stat, Drapelul de Stat și Constituția Republicii Moldova.</p> <p>(2) La efectuarea justiției judecătorești Curții Supreme de Justiție se îmbracă în mantii de culoare bordo și poartă insigne cu imaginea Stemei de Stat. Mantiile și insignele se eliberează gratuit. Modelul ținutei vestimentare este aprobat de Plenul Curții.</p>	<p>Propunem eliminarea acestui articol a cărui dispoziții sunt deja prevăzute în Legea privind organizarea judecătorească.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>insignele se eliberează gratuit. Modelul ținutei vestimentare este aprobat de Plenul Curții.</p>		
<p>Capitolul III Evaluarea extraordinară a judecătorilor Curții Supreme de Justiție</p> <p>Articolul 13. Subiecții evaluării extraordinare (2) Prin derogare de la alin. (1) lit. a), nu sunt supuși evaluării judecătorii Curții care depun cerere de demisie în termen de 30 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. Aceste cereri sunt examinate de către Consiliul Superior al Magistraturii în cel mult două săptămâni de la depunere. De la data depunerii cererii de demisie, judecătorul respectiv al Curții Supreme de Justiție nu poate participa la adoptarea actelor judecătorești de dispoziție. (4) Curtea Supremă de Justiție, în componența prevăzută de prezenta lege, își începe activitatea la 1 iunie 2023.</p>	<p>Capitolul III Evaluarea extraordinară a judecătorilor Curții Supreme de Justiție</p> <p>Articolul 13. Subiecții evaluării extraordinare (2) Prin derogare de la alin. (1) lit. a), nu sunt supuși evaluării judecătorii Curții care depun cerere de demisie în termen de 30 de zile două săptămâni de la intrarea în vigoare a prezentei legi. Aceste cereri sunt examinate de către Consiliul Superior al Magistraturii în cel mult două săptămâni de la depunere. De la data depunerii cererii de demisie, judecătorul respectiv al Curții Supreme de Justiție nu poate participa la adoptarea actelor judecătorești de dispoziție. (4) Curtea Supremă de Justiție, în componența prevăzută de prezenta lege, își începe activitatea la 1 iunie mai 2023.</p>	<p>În cadrul paragrafului 2, propunem revenirea la termenul inițial de 2 săptămâni. Termenul de 30 de zile este prea lung și riscant.</p> <p>În cadrul paragrafului 4, data începerii activității CSJ, care este propusă în text, este una târzie. Aceasta prevede o situație în care CSJ nu va activa pe parcursul a aproape 5 luni. Judecătorii selectați ar trebui să-și poată începe activitatea în cadrul CSJ imediat ce își pot prelua funcțiile, fără a aștepta o dată anume. Judecătorii ar trebui evaluați și selectați până în data de 30 aprilie.</p>
<p>Articolul 15. Procedura de evaluare extraordinară a integrității etice și financiare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție 3) micșorarea cuantumului pensiei stabilite sau care poate fi stabilită în condițiile art. 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, după cum urmează: a) judecătorului care a eșuat verificarea extraordinară a integrității etice i se reduce cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă cu 30%;</p>		<p>Recomandăm eliminarea dreptului la pensie specială în cazul eșuării integrității etice sau financiare. Reducerea vizată în text va fi dificil de justificat și distribuie sentimentul de tolerare a corupției.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>b) judecătorului care a eșuat verificarea extraordinară a integrității financiare i se reduce cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă cu 40%;</p> <p>c) judecătorului care a eșuat verificarea extraordinară a integrității etice și financiare i reduce cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă cu 50%.</p>		
<p>(4) lipsirea judecătorului evaluat de a exercita profesia de avocat, notar, administrator autorizat, executor judecătoresc, precum și de a fi angajat în serviciul public timp de 5 ani din data rămîinerii definitive a deciziei Comisiei de evaluare.</p>	<p>(4) lipsirea judecătorului evaluat de a exercita profesia de avocat, notar, administrator autorizat, executor judecătoresc, precum și de a fi angajat în serviciul public timp de 5 ani 15 ani din data rămîinerii definitive a deciziei Comisiei de evaluare.</p>	<p>Propunem introducerea interdicției pentru 15 ani. Acest termen este deja aplicat în Albania. Termenul de 5 ani este prea scurt, însemnând că judecătorii contestabili pot reveni în sistem după finalizarea vettingului.</p>
<p>Articolul 16. Contestarea deciziei cu privire la eșuarea evaluării integrității etice și financiare a judecătorului Curții Supreme de Justiție</p> <p>(3) Prin hotărâre motivată, Consiliul Superior al Magistraturii adoptă una dintre următoarele soluții pe marginea contestației:</p> <p>a) respinge contestația;</p> <p>b) admite contestația, anulează decizia Comisiei de evaluare și dispune reluarea de către aceasta a procedurii de evaluare.</p>	<p>Articolul 16. Contestarea deciziei cu privire la eșuarea evaluării integrității etice și financiare a judecătorului Curții Supreme de Justiție</p> <p>(3) Prin hotărâre motivată, Consiliul Superior al Magistraturii adoptă una dintre următoarele soluții pe marginea contestației:</p> <p>a) respinge contestația;</p> <p>b) admite contestația, anulează decizia Comisiei de evaluare și dispune reluarea de către aceasta a procedurii de evaluare în cazul stabilirii unor circumstanțe care puteau determina promovarea evaluării.</p>	<p>Propunem includerea mențiunii prezente în versiunea inițială a textului, pentru a evita anularea deciziei din motive vizând aspectele procedurale.</p>
<p>(4) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (3) se consideră adoptată dacă pentru aceasta au votat 2/3 din membrii Consiliului care se află în exercițiul funcției.</p>	<p>(4) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea deciziei Comisiei de evaluare se consideră adoptată dacă pentru aceasta au votat 2/3 din membrii Consiliului care se află în exercițiul funcției.</p>	<p>Recomandăm ca cvorumul să rămână doar în contextul anulării nu și în cazul respingerii contestației. În cazul neîntrunirii cvorumului contestația se consideră respinsă.</p>
<p>Articolul 17. Procedura de evaluare extraordinară a profesionalismului judecătorilor Curții Supreme de Justiție</p>		<p>Propunem eliminarea sau modificarea acestei proceduri. În prezent, rapoartele Colegiului de evaluare privind performanțele</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>(3) Evaluarea profesionalismului judecătorului Curții Supreme de Justiție are loc în baza raportului Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, întocmit în modul stabilit de consiliu.</p>		<p>judecătorilor confirmă rezultate excelente sau foarte bune pentru majoritatea judecătorilor CSJ. Mai mult, noul colegiu nu va reuși să opereze o nouă evaluare. Nici regulamentul nu va fi modificat între timp.</p>
<p>(8) Judecătorul care a urmat cursul special de formare continuă este evaluat de către Colegiul de evaluare, în modul prevăzut de art. 13 alin. (4) lit. e) din Lega nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. Dacă judecătorul Curții Supreme de Justiție susține evaluarea performanțelor, atunci acesta își continuă activitatea în cadrul Curții Supreme de Justiție. În cazul lipsei funcțiilor vacante, acestuia i se propune transferul în una din funcțiile de judecător vacante din alte instanțe judecătorești, la alegerea sa, în conformitate cu art. 20 alin. (5) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului.</p>		<p>Judecătorii din cadrul CSJ, care au eșuat evaluarea extraordinară dar au urmat cursul special de formare continuă, pot rămâne ulterior în sistem. Nu recomandăm reintegrarea acestora în activitatea CSJ. Menținerea acestor judecători în cadrul CSJ îngreunează crearea noului CSJ și subminează încrederea în profesionalismul noului CSJ. Ei pot activa în alte instanțe judecătorești.</p>
<p>Articolul 18. Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii (3) Completul de contestare este format de Consiliul Superior al Magistraturii din primii 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea extraordinară prevăzută de prezenta lege.</p>	<p>Articolul 18. Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii (3) Completul de contestare este format de Consiliul Superior al Magistraturii din 3 judecătorii Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea extraordinară.</p>	<p>Completul de contestare nu poate fi format de CSM pentru că actul CSM se contestă. Mai mult, propunem eliminarea specificației numărului de judecători vizați în acest text pentru a evita confuzie în situația în care primii judecători ai Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea extraordinară prevăzută de prezenta lege vor reprezenta un număr diferit.</p>
<p>(4) În cazul în care numărul judecătorilor Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea</p>		<p>Recomandăm evitarea acestei proceduri care poate provoca haos. Formarea</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>extraordinară este insuficient pentru formarea completului de contestare, numărul acestora va fi suplinit cu numărul corespunzător al judecătorilor selectați din rîndul candidaților non-judecători, indicați la art. 17.</p>		<p>completului de contestare poate avea loc ulterior când vor apărea alți judecători la CSJ. Mai mult, în termeni practici, asemenea judecători din judecătoria și curțile de apel nu vor exista în sistem, deoarece judecătorii CSJ sunt primii supuși evaluării.</p>
<p>Articolul 19. Transferul unor judecători ai Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea (2) În procesul de selectare a judecătorilor, prevăzută la alin. (1), prioritate au judecătorii cu experiență de muncă mai mare în sistemul judecătoresc.</p>		<p>În procesul de selectare a judecătorilor propunem prioritizarea celor mai buni candidați, nu a candidaților cu cea mai mare experiență de muncă.</p>
<p>Articolul 21. Remunerarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție (1) Judecătorii Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea integrității și a profesionalismului prevăzută la art. 14, precum și cei care au fost numiți conform procedurii prevăzute la art. 19, sunt remunerați cu dublul salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani, care se achită din data emiterii hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii privind promovarea evaluării extraordinare a profesionalismului. (2) Președintele și, respectiv, vicepreședintele Curții Supreme de Justiție numiți conform prezentei legi sunt remunerați cu dublul salariului de bază al președintelui și, respectiv, vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>Articolul 21. Remunerarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție (1) Judecătorii Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea integrității și a profesionalismului prevăzută la art. 14, precum și cei care au fost numiți conform procedurii prevăzute la art. 19, sunt remunerați cu dublul salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani, care se achită din data emiterii hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii privind promovarea evaluării extraordinare a profesionalismului <u>sau a preluării funcției de către noul judecător.</u></p>	<p>Recomandăm includerea dispozițiilor art. 21 în Legea privind remunerarea în sistemul bugetar. În acest caz, necesitatea acestei norme decade în cadrul acestui proiect.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmolldova

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA